

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Born & Gál Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gál Péter ügyvéd) által képviselt (felperes neve) felperesnek a dr. Ligeti György ügyvéd által képviselt (alperes neve) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. június 16-án kelt, 19.P.25.132/2006/13. számú ítélete ellen a felperes által 14. és 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és azt állapítja meg, hogy az alperes azzal, hogy a ... című napilap ...-i számában, illetve az általa üzemeltetett „...” című honlapon a felperes képmását egyediesített módon nyilvánosságra hozta annak valótlan állításával, hogy az ...-nál ő gyújtotta fel az autót, papírlapokkal táplálta a pislákoló tüzet, illetve, hogy felelős a gépkocsi teljes kiégéséért, megsértette a felperes képmás és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 600.000 (Hatszázezer) forintra és járulékaira felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (Nyolcvanezer) forint együttes első és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 168.000 (Százhatvannyolcezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 72.000 (Hetvenkettőezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... -i számában „... gyanúsított vandálok azonosítása” alcímmel „...” főcímmel közölt cikk jelent meg a napilapban és az internetes honlapon. Az írás melletti illusztráción a felperes felismerhető módon látható és a képaláírás szerint ő a felelős, a gyanúsított a kocsi kiégéséért, és láthatóan papírlapokkal is táplálja a tüzet.

A felperes keresetében személyhez fűződő joga megsértésének megállapítását kérte, valamint 2.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés iránti igényt is előterjesztett. Álláspontja szerint a cikk jóhírnevét sértette, alperesi közlések személyének megítélése szempontjából negatív hatásúak voltak. Előadta, hogy a cikk megjelenésekor még nem állt büntetőeljárás hatálya alatt, gyűjtogatással nem gyanúsították, így alaptalan állítások jelentek meg a ...ben. Ezen túl a fotókészítéshez, felhasználáshoz sem járult hozzá és külön sérelmezte, hogy a körülötte állókat torzították, őt pedig a tömegből kiemelten ábrázolták.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a cikk teljes szövege összhangban van a kétséget kizáróan a felperest ábrázoló kép tartalmával. Érdemben valós tényt közölt, figyelemmel az időközbeni vádemelésre. Jogalap hiányában kérte a nem vagyoni kártérítési igény elutasítását is

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott ... -i számában, illetve az általa üzemeltetett „...” honlapon ugyanekkor megjelent közleményben megalapozatlanul állította, hogy a felperes gépkocsit gyújtott volna fel, - megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 Ft-ot és ennek 2006. szeptember 21-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát.

Az ezt meghaladó keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 Ft perköltséget. A le nem rótt illetékről úgy rendelkezett, hogy abból a felperes 90.000 Ft-ot, az alperes pedig 30.000 Ft-ot köteles a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány, valamint az 1986. évi II. törvény rendelkezéseit, a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a Ptk. 78. § (1)-(2) bekezdését, valamint az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazandó legfelsőbb bírósági PK 12. és 14. számú állásfoglalást. Ezt követően hivatkozott a 30/1992.(V. 26.) számú és a 36/1994. (VI. 24.) számú Alkotmánybírósági határozatra valamint azok indokolására, továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára.

Rögzítette, hogy a felperes előadása szerint a kérdéses gépkocsit nem gyújtotta fel, a tüzet nem táplálta, arra papírlapokat nem dobott. Ezen túl az alperesnek tiszteletben kellett volna tartania az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvét.

Ezzel szemben az alperes arra hivatkozott, hogy a fotó egyértelműen bizonyítja, hogy a tömegzavargás helyszínén a felperes jelen volt, az égő gépkocsi mellett állt, annak tüzeit táplálta, részt vett a tömegzavargásban, de legalább is bűnsegédként tevékenykedett.

Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a képmással való visszaélés érdemben nem merült fel, tekintettel arra, hogy a tüntetés résztvevőjeként a felperes közszereplést vállalt. Azt pedig nem bizonyította, hogy a fotót bárki - tartalmát illetően - manipulálta vagy módosította volna. Kiemelte, hogy a felperes elsődlegesen a cikk címét kifogásolta, azt, hogy randalírozónak nevezték, illetve, gyújtogatással vádolták. Ezért a PK 14. számú állásfoglalás alapján azzal kellett foglalkoznia, hogy a cikkben az alperes által közöltek a büntetőeljárás adataival összhangban álltak-e vagy sem. E körben megállapította, hogy a felperessel szembeni büntetőeljárásnak a tárgya a „tűz táplálása”, és az, hogy részt vett a tömegzavargásban, így azt a felperesi előadást nem fogadta el, hogy a körülmények által megzavarva ő csupán „passzívan álldogált” a helyszínen.

A büntetőeljárás jelenlegi adatai alapján tehát a képaláírás, valamint a cikk első hasábján megfogalmazott állítások valótlannak az elsőfokú bíróság megítélése szerint nem tekinthetők.

Az tény, hogy cikk megjelenése időpontjában még nem került sor a felperes előzetes letartóztatására, őrizetbe vételére, de a büntetőeljárás már 2006. szeptember 19-én ténylegesen megindult, ezért az erre vonatkozó állítást sem minősítette valótlannak.

Másként ítélte meg azonban az elsőfokú bíróság a cikk címét, amelyben határozott állítás került megfogalmazásra, miszerint a képen látható személy gyújtotta fel a ... használatában levő gépkocsit. Ez azonban a büntetőeljárás során nem nyert bizonyítást, és annak igazolására a kép nem alkalmas.

A cikk címének önálló helyi értékére valamint arra a felületes újságolvasói gyakorlatra tekintettel, hogy akik a fényképet és a címet szemlélik, az írás egészét nem biztos, hogy elolvassák, továbbá mert az alperesnek nem sikerült bizonyítania a címben megfogalmazott állítást, az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján e körben a jogsértést megállapította.

Kitért arra is, hogy a felperes megítélése szempontjából nem lehet lényegtelen pontatlanságról beszélni, mert a cikk címében közölt gyújtogatás - eltérően a gyanúsítással - egy más minőségű, kezdeményező, szervező szerepet tulajdonított a felperesnek.

A nem vagyoni kártérítés körében hivatkozott a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontjára, a 355. § (4) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság határozatára, továbbá a Ptk. 4. § (4) bekezdésére és a 340. § (1) bekezdésében foglaltakra.

Ezt követően kiemelte, hogy a felperes a polgárjogi elvárhatóság mércéjének nem tett eleget, saját elhatározásából az adott helyszínre ment, a gépkocsi eloltásában nem segédkezett, nem igyekezett a további rendbontást meggátolni, rajta zavarodottság, vagy félreérthető gesztusok sem látszottak. Álláspontja szerint a társadalmi közfelfogás a tömegzavargásban való részvételt nem tekinti pozitív megítélésű tevékenységnek. Ezen túl az alperes felróhatóságát az is csökkenti, hogy a felperes cselekvőképessége (helyesen cselekvősege) a cikk megjelenésének időpontjában érdemben még nem volt teljeskörűen tisztázott.

S mivel a tényleges következmények körében a felperes személyes előadásán kívül egyéb bizonyíték nem állt rendelkezésre, így a felperesi közrehatására, a bizonyítás

elmaradására, valamint az összecszerűség tekintetében kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel a nem vagyoni kártérítés összegét 250.000 Ft-ban határozta meg.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát.

Kiemelte, az ítélet súlyos iratellenes megállapításokat tartalmaz, miszerint az égő kocsiból különböző rongydarabokat vett ki, táplálta a tüzet, holott ez a folyamatban levő büntetőeljárás során hitelt érdemlő módon (videofelvétellel) már cáfolatot nyert. Előadta, a zavargás helyszínéről eltávozott, a gépkocsiból nem vett ki semmit, a tüzet nem táplálta.

A hajnali órákban érkezett ..., majd a ... ment, ahonnan figyelte az eseményeket. Amikor azonban a lincshangulat kialakulását észlelte, azt, hogy egy elszigetelt csoport tör-zúz, kocsikat gyújt fel, a helyszínt elhagyva a tűzoltóknak is segédkezett. Így tehát a tömegzavargásban nem vett részt, a gyújtogatást pedig fényképfelvétel és videofelvétel cáfolja. Hivatkozott az ártatlanság vélelmére, és arra, hogy az alperes ennek ellenére bűnösnek mondta ki, illetve terhére rótt egy olyan tevőleges magatartást, amelyet még az ellene indult eljárásban az illetékes bíróság sem állapított meg.

Ezen túl az alperes kritika nélkül fogadott el egy félreérthető fotót, amelyet módosítottak és botrányt keltően, szenzációhajhász módon a gépkocsi felgyújtójaként aposztrofálta, olyan tényt próbált a nyakába varrni, amelyet még az ügyészség sem állított és nem vette azt sem figyelembe, hogy a fotó készítésének pillanatában még nem is volt ...

Hivatkozott több eseti döntésre, illetve alkotmánybírósági határozatra, kiemelte, hogy az alperes hivatásszerűen vesz részt a közvélemény formálásában, ennek ellenére az információk ellenőrzését elmulasztotta, a rá irányadó szabályok szerinti elvárható figyelmet nem tanúsította, ezért felelősséggel tartozik.

Kifejtette, hogy ha valakit tudta és engedélye nélkül félreérthető helyzetben lefotóznak, azt a sajtóban közzéteszik, és hamis, a valóságnak nem megfelelő szöveggel kerül nyilvánosságra, még nem lépteti (teszi) elő a felvétel alanyát közszereplővé.

Annak ellenére, hogy jogszerűtlen letartóztatása után szabadlábra helyezték az alperes mégis azt a hangzatos címet alkalmazta, hogy „Rács mögött a ... felgyújtója”. Ez nem minősíthető véleménynek, hanem valótlan, iratellenes tényállítás.

A felvétel időpontja, a kép elemzése és a fotós vallomása azt is alátámasztja, hogy fényképet módosították.

Kiemelte, nehéz bizonyítania az alperesi jogsértő magatartással okozott kárt, figyelemmel arra, hogy friss diplomás filozófus tanárként nem látható előre, hogy elhelyezkedését mennyiben nehezíti vagy akadályozza, illetve lehetetleníti a per tárgyát képező felvétel. Az azonban nem vitás, hogy az eljárás miatt tanulmányait később fejezte be.

Sérelmezte azt az ítéleti megállapítást, hogy a további rendbontást nem igyekezett meggátolni, illetve, hogy nem látszott rajta zavarodottság, félreérthető gesztus,

mivel a büntetőper adatai alátámasztják, hogy a helyszínről eltávozott és eközben az eljáró tűzoltóknak segédkezett.

Az alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem keretei között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján és e körben azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság által hozott határozat csak részben helytálló.

A másodfokú bíróság elsősorban azt emeli ki, a Ptk. 75. § (1) bekezdése általános védelemben részesíti a személyiségi jogokat, amikor kimondja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Az általános védelem biztosításán túlmenően a törvény a legjelentősebb személyiségi jogokat külön is nevesíti, így a Ptk. 80. §-a rögzíti a képmás védelméhez fűződő személyiségi jogot, amely több alanyi jogot biztosít a hozzájárulás, a rendelkezési jog körében.

Az érintett rendelkezési joga kizárólagos, a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulás megadásában és a felhasználáshoz való engedélyezésben nem korlátozható.

Így a Ptk. 80. § (1)-(2) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok megsértését eredményezi az, ha valaki más képmását az érintett hozzájárulása nélkül felhasználja.

A képmás elkészítéséhez is, annak nyilvánosságra hozatalához is engedélyre van szükség, továbbá az érintettnek kizárólagos joga az is, hogy a személyéről készített fotót közzétegye vagy közzétettesse.

Ez alól kivételt képeznek az ún. tömegfelvételek, amelynek során nem egyedi az ábrázolás, a felvétel összhatásában örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket, ezért az ilyen esetben a nyilvánosságra hozatalához nincs szükség az érintett hozzájárulására.

Abban az esetben azonban ha az érintett személy arcát, alakját a sajtó egyediesítve, felismerhető módon mutatja be, akkor a nyilvánosságra hozatalhoz az érintett engedélye nem mellőzhető.

A ... 21-i számában a 6. oldalon nagy méretű fotó jelent meg a ... előtti tömegdemonstrációról, amelyen az azonosíthatatlan módon ábrázolt személyek mellett a felperes egyedileg felismerhető, személyének beazonosítására alkalmas képmását közölte az alperesi lap.

Az nem vitatott, hogy a felperes a helyszínen jelen volt, az sem vitás, hogy részt vett a tüntetésen, azonban ez a tömegdemonstráción való részvétel nem jogosítja fel a sajtószervet arra, hogy érintett személyt - jelen esetben a felperest - a tömegből kiemelve, egyedileg azonosítható módon ábrázolja.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint - figyelemmel arra is, hogy a tüntetésről készült fotón más személyek képmása nem azonosítható - az alperes visszaélt a felperes képmásával, a Ptk. 80. §-a szerint jogsértést követett el, mert a felperes fényképfelvételét a hozzájárulása nélkül hozta nyilvánosságra, és az alperes még azt sem támasztotta alá, hogy a felperes tudott a felvétel készítésről, így ráutaló

magatartással hozzájárult a felhasználáshoz.

Az elsőfokú bíróság a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joga megsértését csak az „...” főcíme vonatkozásában állapította meg.

A felperes azonban a kereseti kérelmében sérelmezte a kiemelt főcímen túl azt a közlést is, hogy papírlapokkal táplálta volna a tüzet, illetve, hogy a ... típusú gépkocsi kiegészéért őt terheli a felelősség.

A Ptk. 78. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértése akkor valósul meg, ha valaki más személyre vonatkozó sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, illetve való tényt hamis színben tüntet fel.

A hírnév a személy társadalomban betöltött szerepének értékelését befolyásoló ismereteket jelenti, így a hírnévrontás a valótlan és a személy hátrányos megítélésére alkalmas közlés esetén valósul meg.

Azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a PK 14. számú állásfoglalásban rögzített kötelezettség ellenére az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a felperes gyújtotta volna fel a ... használatában levő autót.

Azzal azonban nem értett egyet a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperes a büntetőeljárás adataival összhangban adott tájékoztatást a történetekről.

Egyrészt a cikk megjelenése időpontjában a felperes őrizetbe vételére még nem került sor, a büntetőeljárás vele szemben még nem indult meg.

Ennek ellenére konkrét tényként közölte az alperesi lap, hogy papírlapokkal táplálta a tüzet és felelősség terheli az autó „kiegéséért”.

Az általános személyiségi jogi perben is alkalmazandó PK 14. számú állásfoglalás alapján a sajtó tudósításának híven, a tényeknek megfelelően kell tükröznie a büntetőeljárás anyagát, közlése nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást, nem jelölheti meg kétségtelen, befejezett tényként a bűncselekmény elkövetőjeként azt a személyt, akit ezzel még csak vádolnak, vagy gyanúsítanak.

Jelen esetben a cikkben közöltekkel az alperes a felperes terhére rótt olyan cselekményeket, amelyek vonatkozásában a közléskor büntetőeljárás még nem volt folyamatban, a vádirat nem került előterjesztésre, a felperes bűnösségének megállapítására nem került sor, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joga megsértését e körben is megállapította, értékelve azt, hogy az alperesi közlések ebben a körben nem feleltek meg a valóságnak.

A felperes csatolta a vádirathoz mellékelt fotót valamint a fényképet tartalmazó CD-t, amelyek megegyeznek a ... című napilap által közreadott képekkel. Ezen felvételek nem igazolják azt, hogy a felperes olyan tevőleges magatartást tanúsított, amelyből levonható az a következtetés, hogy a tüzet bármely módon táplálta volna. A papírlapok egyértelműen megállapítható módon nem a felperes kezében voltak, hanem a felperesi magatartástól függetlenül a levegőben szálltak, kavargtak és a látható ruhadarabokat sem használta a felperes a tűz táplálására a képek tanúsága szerint.

Ebből következően nem valós az az alperesi állítás, hogy a felperes a még csak pislákoló tüzet papírlapokkal táplálta - legalábbis az alperesi fényképfelvétel ezt

nem igazolja - és a nyilvánosságra hozott perbeli fotó azt sem igazolja, hogy a felperes bármi, egyéb módon elősegítette volna a gépkocsi teljes kiégését.

Az alperes tehát jelen perben a felperes személyére, tevőleges magatartására vonatkozó állítása valóságtartalmát az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolta, ezért a Fővárosi Ítélőtábla ezen közlés tekintetében is megállapította a jóhírnévsértést.

A nem vagyoni kártérítési igény vizsgálatánál helytállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontját, a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakat, amelyek értelmében a nem vagyoni kártérítés az adott személyiség értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, mértékének pedig ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen irányú változást idézett elő a jogsérelmet szenvedett félnél.

Tehát azt kell mérlegelni, hogy a jogsértő magatartás mennyiben eredményezett az adott személyről kedvezőtlen értékítéletet, mennyiben hatott ki negatívan a társadalmi megítélésére. A kártérítés általános szabályainak megfelelően a nem vagyoni kártérítés esetében is vizsgálni kell a jogellenes, felróható magatartást, olyan hátrány bekövetkezését, amely csak nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható és a kettő között okozati összefüggésnek kell fennállnia.

A fentiekén túlmenően a nem vagyoni kártérítés körében az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB számú határozatát és a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján kialakult bírói gyakorlatot kell irányadónak tekinteni.

A Fővárosi Ítélőtábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege nem áll arányban az alperesi jogsértéssel és ezzel összefüggésben a felperesnél bekövetkezett hátrányokkal.

A ... című napilap és honlap azon túl, hogy a felperes képmását hozzájárulása nélkül hozta nyilvánosságra, és a fotó mellett kiemelt főcímben azt is közölte, hogy az ...-nál ő gyűjtötte fel az autót, ezzel bűncselekmény elkövetésével vádolta.

Képmását a tömegből egyedileg kiemelve valótlan állításokat hozott nyilvánosságra, a fényképen illetve az alatta olvasó cikkben további jogellenes cselekményt is a terhére rótt úgy, hogy azt hitelt érdemlő módon bizonyítékokkal alátámasztani nem tudta.

A Pp. 163. § (3) bekezdése alapján az köztudomású tény - különösen a 2006. szeptember 18-i tömegdemonstráció miatt kialakult közvélekedésre és fejleményekre figyelemmel -, hogy ha valakit ezzel a cselekménnyel összefüggésben bűncselekmény elkövetésével vádolnak, az megítélését hátrányosan befolyásolja.

Az a felperesi előadás is életszerű, hogy képmásának és a valótlan állításoknak a közlése szűkebb és tágabb ismeretségi körében, kapcsolataiban negatív változást eredményezett.

Ugyanakkor a tanulmányai befejezésének elhalasztása a rendelkezésre álló adatok alapján nem az alperesi cikkben közöltekre, hanem a felperessel szembeni büntetőeljárásra vezethető vissza, így a nem vagyoni kártérítés iránti igény megítélése körében ezt a Fővárosi Ítélőtábla nem vehette figyelembe.

Mindezen körülményeket mérlegelve, értékelve az alperesi kettős jogsértő magatartást és annak jellegét, a köztudomású tényeket a Pp. 206.§ (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegét az okozott hátránnyal arányban álló összegre felemelte.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az elsőfokú valamint a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a szerint határozott.

, 2009. január 15.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró